

"גם לנשמה מגיע אוכל"

הלות לחסה חיזויס ואקטאליה לפי סדר פרשיות השבוע

פרשת וישב – חנוכה שנת תשפ"ג

1. אדם שהזמין כרטיס טיסה, וחלם שאביו בא אליו והזהירו שלא לנסוע האם צריך להקשיב לחלום או לא? הוכח מפרשת השבוע!
2. אדם שבא בחלום למישהו ואמר לו שהוא הבן שלו ושיאמר עליו קדיש האם צריך לחשוש מזה? הוכח מפרשת השבוע!
3. איזה היתר היה לשבטים להרוג נפש מישראל וכי נחשדו השבטים על איסור רציחה?
4. מדוע סיפר יוסף לאחיו את החלומות שחלם מגדולתו לאחיו הרי זה רק הוסיף קינאה ושנאה?
5. איך ניזוק יוסף כשהלך בשליחות אביו לראות שלום אחיו והרי שלוחי מצוה אינם ניזוקים?
6. מי הרג את עשיו – חושים בן דן, יעקב אבינו, או יהודה? הכוח מפרשת השבוע!
7. אבל היושב שבעה האם יש לו גם חיוב ומצווה לנחם אבלים אחרים? הוכח מפרשת השבוע!
8. מי שאינו משלם מיסי ועד בית האם מותר לפרסם בבניין את שמו שלא שילם? הוכח מפרשת השבוע!
9. האם יש ענין לעשות יום טוב ביום ההולדת? הוכח מפרשת השבוע!

ימי החנוכה

1. חידה: מתי מותר להדליק נר חנוכה רק בשמן שאינו ראוי לאכילה?
2. איך היה מותר לחכמים לתקן את חג החנוכה הרי יש איסור בל תוסיף?
3. מדוע קטן שהגיע לחינוך יכול להוציא אחרים במצות נר חנוכה ובמגילה אינו יכול?
4. האם יש ענין שלא לאכול בחצי שעה הראשונה שהנרות דולקות?
5. אכסנאי שמשתתף בפרוטה והנרות גרם לשריפה האם צריך להשתתף בהוצאות של הנזקים?
6. איך מותר לומר הנרות הללו אחר שהדליק הנר הראשון לפני שגמר להדליק את כל הנרות הרי זה הפסק?
7. האם נרות חנוכה יש בהם קדושה?
8. מדוע אין מדליקים נר חנוכה בחוץ מפני הסכנה הרי בשעת השמד צריכים למסור את הנפש אף על מצוה דרבנן?
9. במוצאי שבת חנוכה מה צריך לעשות קודם הבדלה או הדלקת נר חנוכה?

עלון זה יוצא לאור בס"ד ע"י בית המדרש "בית - יוסף"
 לע"נ רבי יוסף ב"ר יצחק ז"ל ויצמן
 רחוב קרית יערים 32 גבעת זאב

ניתן לקבל את העלון מידי שבוע: בהודעה לוצאפ: 052-8144488 או בהודעה למייל: m3138357@gmail.com

במחשבה תחילה: יוסף הצדיק ניחן בכישרונות יוצאים מן הכלל, בכריזמה ובחן, ואביו שראה אותו חוזר וקם בדמותו, עשה לו כותנת פסים, אות כבוד שבא להראות שנבחר לתפקיד מיוחד, תפקיד היורש לכל קניינו הרחנניים.

"ויראו אחיו כי אותו אהב אביהם מכל אחיו וישנאו אותו" ולא רק זה, אלא הם גם "לא יכלו דברו לשלום" בואו וננסה לחשוב מה היה קורה אם השבטים היו מתקוטטים עם יוסף, רבים איתו, כועסים עליו, מדברים, צועקים – יתכן מאוד שכל ההיסטוריה הייתה שונה, אבל הם לא דברו איתו בכלל, גם לא דברים קשים ואי הדיבור הזה מנע את אפשרות שיכול היה לבוא שלום.

ואולם, יוסף מתעלם מכל השתיקה הרועמת, יוסף מתעלם גם מהכתובת שכתובה באותיות ענק על הקיר, יוסף יפה התואר לא יכול היה לשאת חוסר שלמות, הוא היה בעמדת המבקר ולכן הביא את דיבתם הרעה. הכריזמה וכשרון המנהיגות עפעפו גם דרך הלא מודע ומשם זה הגיע אל התת מודע, ולכן יוסף בא לספר לאביו ולאחיו על חלומותיו.

יעקב ידע כי משהו קורה כאן, ולכן "שמר את הדבר". לעומת זאת האחים ראו לנגד עיניהם אח, שהוא מורם מעם ולכאורה כל ההתנהגות שלו היא יהירה ומתנשאת ולכן האחים חששו שאותה הדרמה שהייתה בבית סבס יצחק, חוזרת על עצמה. כמו סבס יצחק, גם אביהם מקרב דווקא את מי שלא נכון שיקבל את תפקיד המנהיגות.

אחי יוסף חשבו שיוסף נוטה לדרך זרה ומסוכנת, וצריך להרחיק אותו מהמשפחה, כדי שלא יסית את האחרים. הנטיות שלו כלפי חוץ, הדגשת הערך של הקשר עם עמים אחרים, הם חששו שדרך זו תביא להתבוללות, תטשטש את הייחוד הלאומי הרחנני, ותבליט מדי את המשותף שיש בין עם ישראל לעמים.

אומר יעקב ליוסף בנו: "לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן והשבני דבר" - אני מטיל עליך שליחות כפולה.

השליחות האחת: לראות את "שלום אחיך" - לעולם לא תהיה גאולה ושלווה, אלא אם כל אחיך ואתה - יחד איתם, תהיו שבטי ישראל מאוחדים. והשליחות השנייה: לראות את "שלום הצאן" לא תיפטר גם מהתפקיד השני, התפקיד הבא שלך - אתה תהיה זה שיכלכל אותם, כמו שחלמת בחלום האלומות.

יוסף, הולך לראות את שלום אחיו ואת שלום הצאן ולהשיב 'דבר'. את דבר הנבואות שאביו שמר, עשרים ושתיים שנות כאב וצער עברו על יוסף ואחיו, רחוק בניכר, בארץ של תרבות זרה וקשה לעיכול, בודד כפי שלא היה מעולם, מפלס לו יוסף את דרכו. ופתאום הם מופיעים, בוגרים מכפי שזכר אותם, וליבם עכשווין רך, אבל רק לאחר שנשק לכל אחיו ובכה על צווארם, "דברו אחיו איתו". סוף סוף שמעו קול היוצא מהלבבות האטומים, סוף סוף שבה היכולת לפתוח בשיחה. עלינו לדעת כי בכל סיטואציה בחיים גם אם לא מסכימים על הדרך, גם אם חלוקים על השקפת העולם בכל מקרה צריך וחובה לדבר, ולהתחבר. כי אנשים אחים אנחנו.

אדם שהזמין כרטיס טיסה, וחלם שאביו בא אליו והזהירו שלא לנסוע האם צריך להקשיב לחלום או לא? הוכח מפרשת השבוע!

"ויגלם יוסף חלום" (לו ה).

מעשה באחד שהיה צריך לנסוע לחו"ל לרגל מסחרו, וכבר הזמין כרטיס, בלילה חלם שאביו בא אליו, ומהירו שלא יעלה על המטוס, ויבטל את הכרטיס, האם יש לו לבטל את הכרטיס, ולהפסיד כסף, או שמא דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין?

לגבי חלומות האם יש לחשוש להם, או שמא נאמר דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין. מצינו בש"ס סוגיות סותרות, דהנה בגמרא במסכת סנהדרין (דף ל"א) נאמר הרי שהיה מצטער על מעות שהניח לו אביו, ובא בעל החלום ואמר לו כך וכך הן, במקום פלוני הן, של מעשר שני הן, זה היה מעשה ואמרו דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין. ומאידך גיסא בגמרא במסכת נדרים (דף ח"א) אמרין נידוהו בחלום צריך עשרה בני אדם להתיר לו. כמו כן נאמר בגמרא במסכת תענית (דף י"ב) ואמר רבה בר מחסיה אמר רב חמא בר גוריא אמר רב יפה תענית לחלום כאש לנעורת. ואמר רב חסידא ובו ביום, ואמר רב יוסף ואפילו בשבת, מאי תקנתה ליתבי תעניתה לתעניתה.

ומצינו כמה תירוצים בראשונים ובאחרונים:

חלום רובו שקר ומיעוטו אמת

בש"ת שיבת ציון (סימן נב) תירץ שרוב החלומות הם שקר, ורק מיעוטם דמיעוטם הם אמת, וכל היכא שדברי החלום נוגע לדבר איסור, כגון האי דינה דאמרו לו בחלום שמעות שהניח לו אביו מעות מעשר, בזה שפיר פסקינן שדברי חלומות אינן מורידין ואינן מעלין, יען כי בכל דבר איסור אזלינן בתר רובא, וכיון שרוב מעות הם חולין, מוקמינן אחזקת חולין, ועוד כיון שרוב חלומות הם הבל ואין בהן ממש אמרינן שגם זה הבל והוא מסוג רוב החלומות אשר שווא ידברו, אבל בהאי דנידוהו בחלום חוששים למיעוטא דהנה התוספות בגמרא במסכת נדרים (שם) כתבו דלכך צריך התרה דיש לחוש שבהאי הודעה שנידוהו בחלום מגלים לו מן השמים שפורענות עתיד לבוא עליו, ומעתה דבר זה אינו נוגע לדבר איסור כי אם לסכנה שלא יבא הפורענות ובסכנה לא אזלינן בתר רובא וחיישינן למיעוט.

חלום שהוא על העתיד הוא נבואה

עוד תירץ שם בש"ת שיבת ציון שחלום שהוא על העבר, אין זה נבואה, אלא חלומות שווא ידברו, אבל חלומות שהם על העתיד, הרי הוא מעין נבואה, ולכן אם נדמה לאדם בחלום שנידוהו הלא באמת אין כאן לא חרם ולא נידוי, אלא שהמראה הזאת הוא דרך משל וחידיה כמו שהנבואה היא במראה וחידיה, והפתרון מהחידיה הזאת הוא הודעת פורענות, וא"כ הוא הוראה לעתיד שפורענות מוכן לבוא עליו, א"כ זה הוראה לעתיד ויש לו שייכות ודמיון לנבואה, מה שאין כן באומר לו בעל החלום שהמעות שהניח לו אביו במקום פלוני הם וכך וכך ושל מעשר הם, הוראה והודעה זו שהם מעות מעשר הוא על עבר שכבר הם מעשר, ולא על העתיד וזה אין לו יחוס לנבואה, ולכך אין חוששים לדברי החלומות.

חלום שהוא בענייני עצמו, ומפחד מזה, הרי זה הערה משמים

הריטב"א בגמרא במסכת תענית (דף י"ב) כתב אף על פי שבדברים דעלמא אמרו חכמים דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין, ואפילו במקום איסור מכל מקום כשבא לו התעוררות בחלום על עניני עצמו ראוי לו לחוש לדבר אם רואה עצמו נבהל ומפחד, שזה ודאי הערה מן השמים הוא שבא עליו שיחפש במעשיו ויחזור בתשובה, ועל הדרך הזה אמרו בגמרא במסכת נדרים (שם) במי שנידוהו בחלום שילך לפני עשרה דתנו הלכתא ויתירו לו, והטעם כי הערה הוא מן השמים שעשה נסתרות והיה צריך לנדות, או היו נגלות, או שעשה עבירות חמורות שהוא נוזף לשמים, ומתוך שיטרח בכל זה יפשט במעשיו, ואותן חכמים יורוהו דרכי התשובה, ולפיכך כל שרואה חלום שמפחידו ראוי לו להתענות ולחזור בתשובה, ואפילו ששמואל כי הוזה חזי חלמה בישא הוזה אמר החלומות שווא ידברו (ברכות דף נח ע"ב) לא לפטור את עצמו מהתענית היה אומר כן, אלא לפתור החלום לטובה, שכל החלומות הולכים אחר הפה, אבל כשלא היה דעתו מתיישבת בכך, היה מתענה שהמירה הזו של רב לא חלק עליה שמואל ולא שום אדם, והתענית יפה לו לבטל הגזרה לגמרי שלא יישאר ממנה כלום ככלות האש מן הנעורת במהרה ועד גמירא, וכן בדין שזה שהתעורר מפני דברי חלומות לחפש בדרכיו ולחזור בתשובה בניקיון לבב ורוח נדיבה לשם כמו שהיה עושה על פי נביא או חכם ובוודאי שיתבוטו שלמה היא ומקובלת יפה, ולפיכך אמרו בו ביום קודם שתתקרב דעתו ויוסור פחד לבו כדי שירא מאד ויעשה תשובה גמורה, וגם שיראה שהוא חושש מאד לרוח חלום שיערה עליו ממרום, כי כשמאחר אותו אחר שתתקרב דעתו לא יחזור בתשובה כראוי, וגם מראה עצלה וכמי שאינו חושש כל כך.

והשיב דאם מסופק באותה תרופה יש לחוש לדברי החלום שבש ואל תעשה, ואם ברור לו שלא יזיק לו לא ישגיח בדברי החלום, ואם הוא מסופק ורופא אחר אינו מסופק, לא ישגיח לדברי חלום חברו.

ובספר אמרי נועם על מסכת ברכות (דף י ע"א) כתב בשם הגר"א, שיש חלומות שהם על ידי מלאך, ויש חלומות שהם על ידי שדים, ובחלומות שהם למחר או לזמן קרוב, אפילו שהם על ידי שדים, הם יכולים להיות אמת, אבל לזמן רחוק, רק החלומות שהם על ידי מלאך, הם אמת, אבל שדים אינם יודעים לזמן רחוק.

לאור זאת בענייננו כיון שהוא דבר שנוגע לעצמו, וחושש לנסוע, אולי יש לחוש לדברי החלום, דהוי מלתא דסכנתה ואולי זה הערה מן השמים, והווי כעין נבואה, ונראה שיעשה הטבת חלום, כשם שהתרה מועילה לנידוי בחלום, ויפגש במעשיו ויחזור בתשובה, וילך לברכת כוהנים ויאמר הרבש"ע, וכמבואר בילקוט שמעוני (שיר השירים רמז תתקפו) שכתב אפילו אדם רואה בחלומו חרב שלופה ונתונה על צווארו משכים בבוקר והולך לבית הכנסת ורואה את הכוהנים נושאים את כפיהם והחלום הרע מתבטל ממנו, ועדין צריך עיון. (חש"ח סנהדרין ע"א)

כשהמת בא על ענין המצות אינו כלום

בספר חסידים (סימן תשכז) כתב מעשה שעשו ארון למת, ונשאר מן העץ אמר יהודי אקח אותה חתיכה ואתקן כינור, אמרו לו אל תיקח ולא חשש ותקן כלי שיר מאותה חתיכה, וראה בחלום אותו המת שתיקנו לו הארון, ואמר לו קודם שתיקן משיר הארון כלי שיר אם יתקן הוא ינקום ממנו ולא חשש ותיקן. ועוד אמר ליה אם לא ישבור הכינור יהיה מסוכן ולא חשש וחלה, וכשחלה מאד לקח בנו אותו כלי שיר ושיבר על קבר של אותו שנראה לאביו והניח השברים על הקבר ונתרפא אביו. ואמר על ענין המת "לועג לרש חרף עושהו" (משלי יז ה) ואשר נאמר (קהלת ט ה) "והמתים אינם יודעים מאומה" אם בא המת בחלום על ענין המצות כמו שאמר מעות של מעשר שני הם דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין, עכ"ל. נראה מדבריו שחלק, שאם מת בא בחלום לאדם, יש לחשוש לדבריו, ורק אם בא בענין המצות אין לחשוש לו.

ובשדי חמד (ח"א מערכת ד אות מה) האריך בזה, והביא בשם ספר יד נאמן שמצא בקונטרס מחמיו של הפרי"ח, מעשה ברופא שהיה מוכן לעשות תרופה לחולה, ואמרו לו בחלום שלא יעשה לו אותה תרופה כי החולה עתיד למות,

אדם שבא בחלום למישהו ואמר לו שהוא הבן שלו ושיאמר עליו קדיש האם צריך לחשוש מזה? הוכח מפרשת השבוע!

אשר בעלך בא לבני בחלום שיאמר קדיש עבורו. בפחד ענתה האשה: את חטאי אני מזכירה היום, הנה אשתך הרבנית נתנה לי את בנה הקטן להניק זה כשליש שנה, וגם לי היה אז בן קטן, קרה לי אסון ושכבתי בלילה על בן הרבנית ואמיתו, ובשביל הפחד שהיה לי מהמאורע לקחתי את בני ונתתי להרבנית חלף בנה, והיא גידלה אותו ויהי לה לבן, על כן הצדק הוא עם בעלי המנוח כי מבקש שבנו שנשאר בחיים יאמר קדיש עבורו. ובהמשך הקובץ בקונטרס כ"א (סימן רז) מביא את המשך התשובה, וסיכום הדברים, שעדות אשת המת ודברי המת אין מועילים בשום דבר להוציא מחזקה שהיינו מוחזקים עד עכשיו, ואפילו בקרובותיה אין לאסור אותו דאינה נאמנת לומר שהיא אמו, דמכל מקום אם רוצה להחמיר יכול להחמיר, ומדינא אין כלום בדבריהם, אבל כן יפסק כל טהרת וייחוס בני ישראל ויכולים להפוך הקערה על פיה על ידי סיפורי חלומות, על כן אין לנו רק לדון כפי שנמסר לנו מתורינו הקדושה.

"ויחלום יוסף חלום ויגד לאחיו ויוסיפו עוד שנוא אותו" (לו ה)

בקובץ וילקוט יוסף (שנת תרסח קונטרס כ' סימן קצד) מופיעה תשובה מאת הגאון רבי אליעזר דייטש זצ"ל, בעקבות מעשה באדם אחד ששבק חיים, ואחר עבור איזה ימים בא הנפטר בחלום לבן הרב ששם, ושאל אותו: מדוע לא תאמר קדיש עבורי? הלא אנכי אביך הוא! והיה בעיניו כשחוק. בלילה השנית בא עוד הפעם בחלומו ושאל עוד הפעם: ואמר הלא אתה בני! אך בן הרב לא השגיח על החלומות שוא ידברו. בלילה השלישית בא עוד הפעם ואמר לו שבאם לא יאמר קדיש אז מרה תהיה אחריתו, וייקץ והנה חלום ויספר המאורע לאביו הרב דמתא, וענה לו אביו: אל תירא ואל תחת אכול בשמחה לחמך. בלילה הרביעית והגה בא בעל החלומות עוד הפעם, ובפעם זו בא בחזקה לבן הרב מדוע לא תאמר קדיש עבורי, אם תמרא עוד את פי אז אדון אותך בחנק. ויתחלחל מאוד ויספר שנית לאביו הרב את חלומו האחרון. ואז קרא הרב את אשת המנוח ושאל את פיה לומר מדוע הדבר הזה

איזה היתר היה לשבטים להרוג נפש מישראל וכי נחשדו השבטים על איסור רציחה?

כל אחת מהם בני נח מתחייבים מיתה, ובן נח נהרג על פי עד אחד בלא עדים ובלא התראה ועל עדות הקרובים גם חייבים (רמב"ם הלכות מלכים פ"ט) אשר על כן דנו בו משפט עד זומם ופטורים הם מדיני שמים, אלא דלדצ דיני אדם אינם פטורים כי אין להם הזמה, לזה נתחמו להמיתו כולן יחד שבוה אין חיוב לכולן כמו שכתבנו, אבל לדין השמים הם פטורים מטעם שידעו נאמנה כי הוא ביקש להורגם.

וכעין זה גם מתרץ הספורנו ואומר: כי ציירו בלבם וחשבו את יוסף לנוכל ומתנקש בנפשם להמיתם בעולם הזה או בעולם הבא או בשניהם, והתורה אמרה הבא להרגך השכם להרגו כמו שאומרת הגמרא במסכת סנהדרין (דף עב ע"א).

ובספר טעם ודעת העיר על כך ז"ל: ועיקר דבריו צריכים עיון גדול ותמוהים מאד, שבדיני ישראל ודאי אין היתר להרוג בגרמא או שנים יחד מי שנתחייב מיתה בידי שמים, ואם כן השבטים לא היה להם שום היתר לגרום מיתת יוסף, משום שחייב בדיני שמים כעד זומם וצ"ע.

החיד"א (בספרו ראש דוד) הביא מאביו ששמע מרבו מהר"א יצחקי בשם רבו המג"ן: שהשבטים רצו להמית את יוסף בהוראת שעה, כמו שמבואר בגמרא במסכת יבמות (דף צ ע"ב) שבית דין מכין ועונשים שלא מן התורה ולא לעבור על דברי תורה אלא לעשות סייג לתורה, ומעשה באחד שרכב על סוס בשבת ודנו אותו בסקילה, לא מפני שראוי לכך, אלא שהשעה צריכה לכך למגדר מילתא, ורצו להורגו להוראת שעה שלא יהיו רגילים בלשון הרע, והשיגם יהודה ואמר להם: מה בצע כי נהרוג את אחינו וכסינו את דמו? מאחר דמשום כבוד אבא נכסה את דמו אין כאן הוראת שעה, דמי שמע כזאת לקחת מוסר השכל, והרחיב שם את הדברים במחלוקת הראשונים אם רק בבית הדין הגדול אמורים הדברים, או שכל בית דין ובית דין ראים לענוש למגדר מילתא ועיין בשו"ת דברי יציב (חוי"מ סימן ח) שדן בזה באריכות ובמתיקות.

וכן כתב ביד המלך (הלכות סנהדרין פרק ט"ו) שכל חייבי מיתות בית דין אינו נלקמה בעושי רעה רק למען שהנשאים ישמעו ויראו, ולכן הומתו לעיני כל רואים למען יוסרו, ויש ראייה מדברי יהודה שאמר לאחיו בהצלת יוסף מה בצע כי נהרוג את אחינו וכסינו את דמו, דהנה בוודאי גם הסכמת שאר האחים שהסכימו להרוג היה עשה זו ישרה בעיניהם מצד שהיה יוסף חייב

אוצר הספרים

ש"צ"י

בית המדרש "בית - יוסף"

לע"נ רבי יוסף ב"ר יצחק ז"ל ויצמן

"זנתתי להם בלתי ובזוזמותי יד ושלם טוב מבליים
ובמזנות שם עולם אשר לא יכרת"

**בחסדי שמים בעקבות ריבוי הלומדים בבית המדרש,
אנו זקוקים בדחיפות לאוצר הספרים ספרי יסוד הלכה,
ראשונים ואחרונים, מחשבה הגות ואגדה. וכן ספריות
נוספות לטובת לומדי בית המדרש ומשתתפי השיעורים.
בוא ותזכה להיות שותף בכל זכויות הלימוד!**

**ניתן להנציח על גבי הספרים בהקדשה מיוחדת
לבריאות / הצלחה / נחת / שלום בית / זש"ק / ולע"נ קרובים וידידים
לפרטים נוספים: הרב יוסף ויצמן 052-8144488**

לתרומות:

בנק מרכנתיל דיסקונט 17 סניף: 621 מספר חשבון: 89099

ע"ש: קול אליה גבעת זאב.

ניתן לתרום גם בביט בטלפון מספר: 052-8144488

איש לענהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק ניתן לתרום מכספי מעשר לכתחילה!

58072644 רחוב קרית יערים 32 גבעת זאב דוא"ר: kolefiya@gmail.com

"ועתה לכו ונהרגו ונשליכוהו באחד הבורות" (ל"ז כ).

והקשו הספורנו, והאור החיים, וביד המלך (הלכות סנהדרין פרק ט"ז): איזה היתר היה לשבטים להרוג את יוסף למרות שזה היה לפני מתן תורה שאז הצטוונו באיסור רציחה החמורה.

האור החיים מתרץ: אולי שהאחים דנו בו דין עד זומם, כי הרי כתוב בפסוקים שיוסף הביא דיבתם רעה אל אביהם ואמר דברים שיתחייבו מיתה על עדותו, ההוא אמר שאכלו אבר מן החי, ההוא אמר שהם בעלי עריות, ועל

דמו להרוג אותו בצנעה, ובהריגה זו לא יוסרו הרואים, ולא יצא לנו שום דבר משפיקת דמו רק מיתתו בלבד, ומה בצע לנו בהריגת אחינו, גם רש"י רמו לנו זאת, שכתב על וכסינו את דמו ונעלים את מיתתו.

השלי"ה מתרץ: שהשבטים סברו שיוסף חייב מיתה, משום דהויה מורד במלכות בית דוד, שהוא רצה להיות מלך במקומם, והמורד במלכות חייב מיתה.

מדוע סיפר יוסף לאחיו את החלומות שחלם מגדולתו לאחיו הרי זה רק הוסיף קינאה ושנאה?

נבואתו ולא יקראם אל האמת אשר מאסוהו, ולא היה יכול לסבול, זה אמר כי היה דבר ה' לי לחרפה ולקלס כל היום ואמרת לא אזכרנו ולא אדבר עוד בשמו והיה בלבי כאש בוערת עצור בעצמותי ונלאיתי לכלכל ולא אוכל, וזהו ענין מאמר הנביא האחרון "ה' אלוהים דבר מי לא ינבא".

האור החיים מתרץ: שיוסף התכוון להודיע לאחים כי מן השמים העלו אותו למעלה, ומעשה יעקב היא בהסכמת עליונים, ומה יחדלו משנאו אותו.

עוד מתרץ האור החיים: שהתכוון להודיעם כי עדיין יצטרכו אליו ויבואו וישתחוו לו, ואולי כי בידעם כן ירחיקו השנאה לבל ינקום מהם לעת יפלו לפניו, כי השבטים יכופו ראשם לגזירת אל עליון ולמצביה.

עוד מתרץ האור החיים: שיוסף התכוון לקרב הלבבות יחד, והוא על דרך שאומרת הגמרא במסכת ברכות (דף נ"ה ע"ב) כי כל החלומות הולכים אחר הפה, ואמרו עוד שילך אצל מרחמי ליה רא"ש שם ויפתרנו לו ויוסף חשב שבספרו חלומותיו להם ידונו בעצמן כי לבו שלם עמהם כמשפט האחים האהובים, ולצד שקדמה שנהא וקנאה נעלו שערי האהבה בלבם והיו דנים הכל להשתררות עליהם.

איך ניזוק יוסף כשהלך בשליחות אביו לראות שלום אחיו והרי שלוחי מצוה אינם ניזוקים?

עוד אפשר לומר: כיון דאחי יוסף שנאו אותו הויה שכיח הזיקה, ובשכיח הזיקה אמרינן בגמרא דאף שלוחי מצוה ניזוקין, ועיין באור החיים הקדוש שכתב שיעקב אבינו ששלח סבירה שאף בשכיח הזיקה אמרינן שלוחי מצוה אינן ניזוקין, ועיין בערוך לנר על מסכת יבמות (דף ס"ה) שהביא ראייה שיש מ"ד דסבירא ליה שאף בשכיח הזיקה אמרינן שלוחי מצוה אינם ניזוקים, ועיין בהגהות אורח מישור על מסכת נזיר (דף ס"ו).

הישמח משה מתרץ: כיון דאמרינן בגמרא במסכת מגילה (דף ט"ז ע"ב) גדול תלמוד תורה יותר מכיבוד אב, אם כן יוסף שלמד עם יעקב, א"כ מצות תלמוד תורה יותר גדול ואסור לו לבטלה אף באופן של כיבוד אב, לכן לא מהני שיהא בכלל שלוחי מצוה אינם ניזוקים לכן הגיע ההיזק עליו.

עוד אפשר לומר: על פי מה שכתבו הפוסקים ברכי יוסף (אה"ע סימן ט'), וכן בשו"ת תורת חסד (אה"ע סימן ה' ס"ק ג'), ברכת אהרן (מאמר רס"ד ס"ק א) שדוקא במצוה חיובית אמרינן שלוחי מצוה אינן ניזוקין, אבל במצוה קיומית לא אמרינן שלוחי מצוה אינן ניזוקין, לפי זה נ"ל א"ש דכיבוד אב ואם לא היה יוסף מצוה, לכן לא היה שייך בזה שלוחי מצוה אינן ניזוקין.

מי הרג את עשיו – חושים בן דן, יעקב אבינו, או יהודה? הוכח מפרשת השבוע!

בקשתו והרג לאדורם האדומי, ועוד משך קשתו והכה לעשו בכסל ימינית, ואז נחלה מן החץ, ונשאוהו בניו והרכיבוהו על עיר והלך ומת שם באדורין, ויש אומרים לא מת שם.

אולם ראה בירושלמי בגמרא במסכת כתובות (דף ה' ע"ב) שגזרו הרומאים בראשונה שמד על יהודה, שכן מסורת בידם מאבותיהם שיהודה הרג את עשיו דכתיב (להלן מט ח') "ידך בעורף אויבך".

ובפירוש בעלי התוספות (שם) מביאים ממדרש שכשבקש עשיו להרוג את אחיו יהודה בא והרגו, ולפי שקלסתר פניו דומים קצת ליעקב, לא רצה יהודה להרוג דרך פניו משום כבוד יעקב אביו - וזהו "ידך בעורף אויבך", והכי איתא במדרש חנוכה, שגזרו גזרות על שבט יהודה לבד, לפי שקבלה היא בידם שהרג את עשיו, ודלא כאותו מדרש שמובא בגמרא במסכת סוטה (דף יג ע"א) דאמר דחושים בן דן הרגו בשעה שערער עשיו על המערה, ע"כ. וכתב הזית

מיתה לפי דעתם, ואולם יהודה נשיא אחיו לא היה ישר בעיניו חיוב מיתתו, אמנם ירא להגיד לאחיו דעתו זאת בפירוש פן לא ישמעו לו, ובפרט כי המה היו רוב נגדו ואחרי רבים להטות, ולכן נתן עצות בנפשו כדי להנחותם באורח מישור, ואמר להם אף לפי דעתכם שהוא חייב מיתה בכל זאת חלילה לכם לשלוח יד בנפשו למען תיקחו נקמתכם ממנו, הלא אחיכם ובשרכם הוא, ובוודאי כל כוונתכם אינו רק להרוג אותו כדן כל חייבי מיתות למען יוסרו הרואים ולא יזידון עוד, ולכוונה זו היה מקום באם הרגתם אותו בפרהסיא לעיני כל רואים, אבל מה בצע כי נהרוג את אחינו וכסינו את דמו דנכסה את

"ויחלום יוסף חלום ויגד לאחיו ויוסיפו עוד שנוא אותו" (לו ה).

והקשו המושב זקנים לבעלי התוספות, והאור החיים: איש כמו יוסף שהיה נבון וחכם, למה הוא סיפר לאחיו את החלומות שלו? ובמיוחד אחרי שהוא רואה שהיו שונאים אותו על חלומותיו, ובכל יום היה מוסיף קנאה בינו ובניהם ובפרט מגלותו, אם כך מדוע המשיך יוסף לספר להם את החלומות שלו?!

במושב זקנים לבעלי התוספות מתרץ: יוסף היה בר חכים ורואה באספקלריא ואמר בגמרא במסכת סנהדרין (פרק ט) הכובש את נבואתו במיתה פירוש נביא המעלים ומכסה הנבואה שמראים לו מן השמים חייב מיתה בידי שמים, אמר מוטב שאפול בידי אדם ומספק אנצל ברחמי שמים, ומאשר אפול בידי עוון שמים חלילה נפלה נא ביד ה' כי רבים רחמיו.

הנה מדברי הרמב"ם משמע שיש איסור לנביא לכבוש נבואתו אף שיכול להגיע לידי סכנה: וז"ל ספר מורה נבוכים (חלק ב פרק ל"ז) וטבע זה העניין מחייב למי שהגיע לו זה השיעור הנוסף מן השפע שיקרא בני אדם על כל פנים יקובל ממנו או לא יקובל ואפילו יזיק בעצמו, עד שאנחנו נמצא נביאים קראו בני אדם עד שנהרגו, השפע ההוא האלוהי יניעם ולא יניחם לשקוט ולא לנוח בשום פנים ואפילו הגיע לרעות גדולות, על זה תמצא ירמיהו ע"ה כי כשהגיעו מביזיון המורים הכופרים ההם אשר היו בזמנו, השתדל לסתום

"וימכרו את יוסף לישמעאלים" (לו כח).

יש להקשות: איך הגיע לידי היזק ליוסף שמכרו אותו, והרי יוסף הלך בשליחות אביו לראות את שלום אחיו, אם כן יוסף הוא שליח מצוה של כיבוד אב, וקימ"ל בגמרא במסכת פסחים (דף ח' ע"ב) דשלוחי מצוה אינם ניזוקים?

האור החיים מתרץ: יש לומר נזק שתכליתו הטבה ומעלה גדולה אינו חשוב נזק, לכן כאן שהיה התכלית שהוא יהא המלך של מצרים ובאופן זה יהא הגאולה לא חשיב נזק.

עוד מתרץ האור החיים: יעקב אבינו דקדק בדבריו בשליחות, הלא אחיך רועים בשכם לכה ואשלחך עליהם, הרי גילה דעתו בפירוש כי שליחותו הוא לשכם, וכשהלך יוסף ולא מצאם בשכם והלך לחזר אחריהם במקום אחר הרי הוא שליח עצמו, כי אביו לא שלחו למקום אחר ואין כאן שליחות מצוה אשר על כן היה מה שהיה, כך תירץ באור החיים הקדוש.

ונראה לומר שאפילו לפי המאן דאמר בגמרא במסכת פסחים (דף ח' ע"ב) שלוחי מצוה אינם ניזוקים אף בחזירתו, לא קשה דדוקא לחזור ממקום שנשלח, מה שאין כן כאשר הוא הולך למקום שלא שלחו אותו אינו מגין.

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען" (לו א).

בספר הישר (ריש פרשת וישב) מובא שבתקופה זו בשנת מאה ושש שנים לחיי יעקב בשנה העשירית לבוא יעקב מפדן ארם, ותמת לאה אשת יעקב בת אחת וחמישים שנה במותה בחברון, ויקברו אותה יעקב ובניה במערת שדה המכפלה אשר בחברון אשר קנה אברהם מאת בני חת לאחוזת קבר.

והנה בילקוט שמעוני (פרשת וישלח אות קלג) מביא בשם מדרש וייסעו, שכאשר ראה עשיו שיעקב ובניו יושבים שבעה על מיתת לאה, בא עליהם בחיל גדול וכו'. ומלבד יעקב ובניו היו שם ומאתים עבדים שלהם, וכיון שראה יעקב לעשיו שהחציף פניו לבוא עליהם למלחמה להרוג אותם בתוך הבירה והיה מורה עליהם חצים, עמד יעקב על חומת הבירה והיה מדבר עם עשו אחיו דברי שלום רעות ואחוה ולא קבל ממנו עשו.

מיד ענה יהודה ליעקב אביו עד מתי אתה מאריך עמו דברי שלומים ואהבה והוא בא עלינו כאויב לבוש שריונים להרגנו, כיון ששמע כן משך (יעקב)

רענן שם שהיש אומרים שלא מת שם סוברים כמו דאמרין בגמרא במסכת סוטה (דף יג ע"א) שבזמן קבורת יעקב הרג חושים בן דן את עשיו.

אבל היושב שבעה האם יש לו גם חיוב ומצווה לנחם אבלים אחרים? הוכח מפרשת השבוע!

בנים אחד עשר בנות ובניהם ובנותיהם רבים, והלכו ועמדו כולם אצלו ותהיה זאת נחמתו, כי מי שיש לו כל כך בנים ובנות, אין ראוי לו להצטער כל כך על בן קטן אם נעדר מן הבנים.

ויש להביא ראיה שאין יכולים לנחם: מהא שנאמר בגמרא במסכת כתובות (דף ח ע"א) א"ר נחמן אמר רב ברכת חתנים בעשרה וחתנים מן המניין ברכת אבלים בעשרה ואין אבלים מן המניין, וברש"י בגמרא במסכת מגילה (דף כג ע"ב) ובשיטה מקובצת כאן ביארו הטעם לחלק בין חתנים לאבלים, דאבלים הם מתנחמים ולא מנחמים, ועל כן לא שייך שיצטרפו הם לעשרה דצריך עשרה מנחמים, ולכן אין אבלים מן המניין לגבי ברכה זו, חזינן להדיה דאין האבלים מנחמים. ויש גם ירושלמי במסכת מגילה (ד' חלק ד) שמשמע להדיה: דאבל אינו מנחם אחרים.

מי שאינו משלם מיסי ועד בית האם מותר לפרסם בבניין את שמו שלא שילם? הוכח מפרשת השבוע!

ומסיק הגר"י זילברשטיין שליט"א: שהוא שמע ממור חמיו מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל שלאחר שהתרו בשכן שאם לא ישלם יפרסמו את שמו בבניין מותר לפרסם את שמו, ואין בזה משום הלבנת פנים, או משום לשון הרע.

והביא ראיה לכך: מהא דמבואר בגמרא במסכת כתובות (דף מט ע"ב) דאדם שלא רצה לפרנס בניו הקטנים היו מכרזים עליו בשוק, העורב האכזרי זן בניו, ופלוני לא מפרנס את בניו, הרי שמותר לבייש אדם על שלא זן את בניו, כל שכן על דייר שעובר על גזל שנהנה ממה ששותפיו משקיעים בבית ואינו משיב להם.

ועוד ראיה: דהרי מצינו שמותר לבית דין לתפוס ממון של הללוה ברחוב, ומסתבר דהתופס גורם להתקהלות של אנשים, ונגרם בושה ללווה ולא אסרו דבר זה וצריך להתייעץ עם רב.

האם יש ענין לעשות יום טוב ביום ההולדת?

זו ביום הולדת פרעה מוכח שכן ראוי לעשות גם למלכי ישראל ומאן מלכי רבנן ואין לומר שאין ללמוד ממעשיו של פרעה הרשע, כי הלא חז"ל למדו הא דאין מערבים שמחה בשמחה ממה שאמר לבן הרשע ליעקב אבינו "מלא שבעו זאת" (בראשית כ"ט כ"ז) ומקור דבריו בירושלמי בגמרא במסכת מועד קטן (פרק א' הלכה ז') נמצאו למידיים שכל מה שכתוב בתורה הקדושה אפילו כשמדובר מאומות העולם מוכיחים מזה מנהגי ישראל.

ובשו"ת גוני יוסף (סימן ד' ס"ק ב) מביא שיש אנשי מעשה מהדרים בכל שנה ביום הולדת לברך על פרי חדש.

והנה בספר נפש חיה (או"ח סימן תק"פ) הביא בשם מדרש שיש מזל טוב לאדם ביום ההולדת שלו, וכן משמע מדברי הגמרא במסכת מגילה (דף י"ג ע"ב).

ולגבי לעשות סעודה כאשר האדם מגיע לגיל הששים יש מקור בגמרא. דאיתא בגמרא במסכת מועד קטן (דף כ"ח ע"א) רב יוסף, כי הוה בר שיתין עבד להו יומא טבא לרבנן. ובלקט יושר (חלק ב יורה דעה עמוד מ) ענין א מביא שביום ההולדת השישים היה עושה התרומת הדשן סיום כדי לפטרו מסעודת שנת השישים. וכך היה נוהג האמרי אמת לקרוא לכל בניו וחתניו כאשר נעשה בגיל שישים ועשה סעודה, ובבן איש חי היה אומר שצריך לברך שהחיינו.

ולגבי גיל שבעים כתב בשו"ת חות יאיר (סימן ע) לברך בשם ומלכות שהחיינו, אבל החתם סופר בהגהות (או"ח סימן רכ"ה) חולק שמותר לעשות רק לברך בלא שם ומלכות.

יוקומו כל בניו וכל בנותיו לנחמו" (לז לה)

יש לחקור האם אבל יש לו גם כן את המצווה של ניחום אבלים או דילמא או שיושב שבעה אין לו מצווה של ניחום אבלים?.

הנה מהפסוק יש לכאורה ראיה שיש להם גם חיוב לנחם, שהרי בניו ובנותיו של יעקב קמו לנחמו, אם כן רואים שגם לאבל יש חיוב לנחם. אבל אין ראיה מכאן משום כמה טעמים:

1. הרי הם לא היו אבלים בכלל שהרי הם ידעו שהוא עדיין בחיים רק עשו חרם שלא לספר. 2. על פי מה שכתב האור החיים שלא הוזכר כאן מה שניחמו אותו בניו, וביאר שם שכוונת הכתוב הוא שכשראו בניו כל כך אבלות ושק במותניו ימים רבים, אמרו זה יעשה אדם שמת לו בנו יחידו, או אפילו לא יחידו, אם יהיו לו בנים מועטים, יקפיד על חסרון מהמועט, לזה התחכמו לעשות דבר שבאמצעותו יתנחם מעצמו, והוא שנקבצו כל בניו, אחד עשר

בגמרא במסכת ברכות (דף מג ע"ב) ובמסכת בבא מציעה (דף נט ע"א) וכן במסכת כתובות (דף סו ע"ב) וכן במסכת סוטה (דף י ע"ב): אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בר יוחאי נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים, מנלן מתמר דמבואר בפרשת השבוע (ל"ח כ"ה) "היא מוצאת" וגו' שלא רצתה להלבין את יהודה אף על גב שתישרף.

יש לחקור שכן שאינו רוצה לשלם ועד בית האם מותר לתלות פתק בבניין כדי להלחיץ אותו שישלם אף על גב שיתבייש מזה או דילמא אין שום היתר לעשות דבר זה.

הנה הגר"י זילברשטיין שליט"א כתב בספרו חשוקי חמד על מסכת כתובות (דף מט ע"ב) לאחר שנשאל האם מותר לפרסם בלוח המודעות שבחדר המדרגות, שמשפחה פלונית לא שילמה דמי ועד בית.

"ויהי ביום השלישי יום הולדת את פרעה ויעש משתה לכל עבדיו" (מ כ). - יש לחקור האם יש ענין לעשות יום טוב ביום ההולדת.

הנה רבנו יוסף חיים זיע"א בספרו בן איש חי (פרשת ראה אות י"ז) כתב יש נוהגים לעשות את יום הלידה ליום טוב בכל שנה ושנה, וסימן יפה הוא וכן נוהגים בביתנו, ושמעתי שיש נוהגים לעשות סעודה ביום שנכנס בו בבריתו של אברהם אבינו בכל שנה ושנה ומנהג יפה הוא מאד, אך לא נהגנו בזה.

ובחתם סופר תורת משה (פרשת וירא) כתב שאברהם היה עושה סעודה בכל שנה ביום המילה.

הנה בדברי תורה להרה"ק ממונקטש (אות פ"ד) כתב דלא מצאנו אצל רבותינו שיעשו סעודה ביום ההולדת ואפשר לומר שהטעם דבענות קדשם סברו דאין ראוי לעשות את יום ההולדת ליום טוב, משום דנוח לו לאדם שלא נברא משנברא.

וכן בשו"ת דברי יציב (ליקוטים והשמטות סימן ס"ד) כתב וז"ל: אצל אבותינו הקדושים זי"ע לא ראינו שחגגו יום הלידה באיזה שמחה, ובפשטות הטעם דנוח לו לאדם שלא נברא משנברא.

ויש שכתבו שכיון שלא מצינו ענין זה של סעודת יום הולדת רק אצל פרעה כמו דמבואר בפרשתו לא עושים סעודה באותו יום. ויש מקומות שנהגו לעשות יום טוב אותו יום בפרט בחסידות חב"ד וכן בחסידות רוז'ין.

והרה"ק רבי מרדכי שלום מסאדיגורא זצ"ל (מובא בגליון מסילות בטאון חסידי סדיגורא כסליו תשמ"ז) כתב: ונראה שאם התורה מספרת לנו עובדא

"וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לָבוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי"

**אתה שתמיד רצית להנציח את הקרובים לך בצורה מכובדת זו ההזדמנות שלך!
אנו נערכים לגיוס תרומות עבור הרחבת האדרת ושיפוץ בית המדרש, וקניית ארון קודש חדש גדול ופנאון
לספרי התורה וכל כלי הקודש. ניתן להנציח קרובים וידידים לזיכרון עולם בהיכל ה'.**

לפרטים: הרב יוסף ויצמן: 052-8144488 הרב שמעון נעים: 058-7700681

ניתן לתרום ולסייע גם בביט בטלפון מספר: 052-8144488

ימי החנוכה

חידה: מתי מותר להדליק נר חנוכה רק בשמן שאינו ראוי לאכילה?

לאכילה, כיון שעליו אינו שורה רוח רעה, מה שאין כן בשמן הראוי לאכילה, שורה עליו רוח רעה.

ויש לציין שדעת מרן הגר"י אלישיב זצ"ל ששמן זה ראוי להדליק בו, אבל בוודאי הוא נחות דרגא, ואם יש לו שמן אחר, ראוי להדליק בשמן אחר (חשי"ח חנוכה, עמוד לא-ז).

כתב רבינו חיים פלאגי בכף החיים (סימן תרעג ס"ק יא) שאם הניח שמן תחת המטה, לא ידליקו בו נר חנוכה ולא נר שבת, משום דכל מידי דאכילה שורה עליו רוח רעה תחת המטה, וכיון דנמאס לאכילה, נמאס למצווה משום: "הקריבהו נא לפחתך", אבל אם השמן מר ואינו בר אכילה, אינה שורה עליו רוח רעה ושרי.

הרי פתרון החידה: אם הניח שתי שמנים תחת המיטה, אחד שמן שראוי לאכילה, ואחד שמן שאינו ראוי לאכילה, צריך להדליק רק בשמן שאינו ראוי

איך היה מותר לחכמים לתקן את חג החנוכה הרי יש איסור בל תוסיף?

יש לתמוה על המנחת חינוך שכתב שבתיקון חג החנוכה לא שייך בל תוסיף: מהא דכתב הרמב"ן (פרשת ואתחנן) וז"ל: ולפי דעתי אפילו בדא לעשות מצוה בפני עצמה כגון שעשה חג בחדש שבדא מלבו כמו ירבעם (מלכים א י"ב ל"ג) עובר בלאו, וכך אמרו בגמרא במסכת מגילה (דף יד ע"א) לעניין מקרא מגלה, מאה ושמונים נביאים עמדו להם לישראל ולא פחתו ולא הוסיפו על מה שכתוב בתורה אפילו אות אחת חוץ ממקרא מגילה מאי דרוש וכו', אם כן רואים להדיה מדבריו דגם בהודאה על הנס יש בזה בל תוסיף אי לאו דמצאו חז"ל סמך מהמקרא, ואיך כתב המנחת חינוך שלא מצא בראשונים שיהא בזה חשש בל תוסיף?

ונראה לתרץ לפי מה שכתב בשו"ת חלקת יואב (סימן ב) דעל נר חנוכה לא היה קשה לרמב"ן כלל איך תיקנו, הרי איכא בל תוסיף דהרי זה רק דרבנן, ורק על מגילה היה קשה לו יען שהעלימו מצוה מגילה כדאורייתא לדחות בשבילה כל המצוות של תורה, על כן היה בו משום בל תוסיף, לפי זה א"ש.

אבל המהרש"א במסכת מגילה (דף י"ד ע"א) כתב דבחנוכה נמי יש סמך במקרא על תיקון חג החנוכה, דאם לא כן לא היו רשאים חכמים להוסיף מדעתם את חג החנוכה, חז"ן דסבירא להו דגם בנר חנוכה היה בל תוסיף בלא סמך.

הנה במנחת חינוך (מצוה תנ"ד) כתב וז"ל: הנה כמה מצוות שהוסיפו חז"ל כגון נר חנוכה ונטילת ידיים וכדומה שהם דברים חדשים, נראה דודאי לא שייך בל תוסיף, כי התורה נתנה רשות לחכמים לתקן תקנות הן בקום ועשה והן בשב ואל תעשה לפי הזמנים ולא ראיתי בדברי הראשונים שיהיה זה בכלל זה ויתרצו הדברים, כי הלאו הזה אינו אלא שלא נוסף במצווה של תורה איזה הוספה.

וגם לפי הטעם שכתב החינוך: דהאדון ברוך הוא בתכלית השלמות וכל ציווייו בתכלית השלמות והתוספת בהם חסרון, וזה שייך במצוות שציווה אז והוא יתברך ציווה בוודאי הם בתכלית השלמות, אבל מה שלא ציווה אז ונתחדש אחר כך הסיבות שחז"ל הסכימו לתקן כגון נר חנוכה על ידי הניסים בימי יונים וכדומה, דלא היה אז זמנם, אין שום גרעון בציווי של האדון ב"ה ולא שייך כלל בל תוסיף.

ומוסיף המנחת חינוך: ולא מבעיה במה שתיקנו חז"ל שהתורה ציווה לשמוע דבריהם, אלא אפילו יחיד כגון שנעשה לו איזה נס וקובע לעצמו שיקרא הנס בכל שנה או שעשה משתה, התעלה על דעתך דהוי מוסיף מצוה, דזה אין גרעון במצוות התורה.

מדוע קטן שהגיע לחינוך יכול להוציא אחרים במצות נר חנוכה ובמגילה אינו יכול?

הפרי מגדים (פתיחה כוללת חלק א ס"ק י"ח) וכן בשו"ת דברי יציב (אורח חיים סימן רפ"ו) מתרצים: יש לחלק לפי מה שהזכיר המחבר סימן תרצ"ו ס"ז יש מי שאומר שאון מותר בבשר ויין בפורים דלשמוח בפורים דברי קבלה נינהו שהם כדברי תורה, ובטורי אבן במסכת מגילה (דף ה' ע"ב בד"ה חזקיה) כתב כיון דאסתר נאמרה לקרות ברוה"ק ומדברי קבלה וה"ה שאר מצוות הנהגים, דינן כד"ת וספיקן לחומרה, ולכן החמיר מרן השולחן ערוך במגילה שלא יצא בשומע מקטן דכיון דהויה כדברי קבלה הויה כדין תורה דחמיר טפי.

ובשו"ת דברי יציב אורח חיים סימן רפ"ו מתרץ: לפי דרכו של החת"ס (או"ח סימן קסא) דהלל דאורייתא דלמדו ק"ו ממיתה לחיים לא כ"ש, ואם כן במגילה קרייתא זו הלילה, הוי ספק קריאה שלה ספק דבר תורה י"ל שלכן במגילה החמיר המחבר שלא יצא בשומע מפי קטן שדין כדין תורה, משא"כ בחנוכה דרבנן, והגם שהחתי"ס בחידושו במסכת שבת (דף כב ע"א בד"ה פסולה) הזכיר סברתו זאת ג"כ לחנוכה, מ"מ כתב בעצמו שם שרק לא יפלא לומר כן, והזכיר רק שחנוכה בעצם הזכרת הנס, אבל הדלקת הנרות בעצם לא מן התורה, ועיין בחת"ס במסכת שבת (דף כג ע"א בד"ה והיכן ציוונו) שכתב רק שרשם מד"ת עיי"ש, אבל הלל בעצם מן התורה, אי"כ אף קריאתה זו הלילה י"ל דשפיר הויה מה"ת, ומכ"ש כשנתפרש מדברי קבלה לקרותה, ולכן לא יצא בשומע מפי קטן.

ולענין הלכה: כתב המשנה ברורה (סימן תרעה ס"ק יג) לפי מה שסתם מרן השולחן ערוך בסימן תרפ"ט ס"ב דקטן אינו מוציא במגילה, משמע דלמעשה אין לסמוך שיהיה הקטן יכול להוציא בהדלקתו לגדולים, משמע דלהלכה לא מסתבר לחלק בין חנוכה למגילה, צ"ע שהרי לקמן בסימן תרפ"ט כתב המשנה ברורה דלדעה שקטן מוציא בחנוכה, מוציא נמי במגילה.

כתב מרן בשולחן ערוך אורח חיים (סימן תרע"ה) אם הדליקה חרש שוטה וקטן לא עשה כלום, ויש מי שאומר בקטן שהגיע לחינוך מותר.

והקשו הראשונים: מאי שנא נר חנוכה מקריאת מגילת אסתר, שלגבי קריאת המגילה סתם מרן השולחן ערוך (בסימן תרפ"ט סעיף ב) שהשומע מהקטן אינו יוצא ולא הביא שיטה שיוצא, ומדוע בחנוכה הביא שיטה שיוצא, כך הקשה המגן אברהם (או"ח סימן תקפ"ט ס"ק ד), וכן במחצית השקל (שם), ובפרי מגדים, וכן בשו"ת חכם צבי (תוספות חדשים סימן י"ג), וכן בחכמת שלמה (או"ח סימן תרע"ה), וכן בשו"ת דברי יציב (אורח חיים סימן רפ"ו).

בשו"ת חכם צבי (תוספת חדשים סימן יג) מתרץ: בחנוכה כיון דלאו אקרקפתא דגברא מוטל חיוב ההדלקה, אלא אחד מכל בני הבית מדליק בפתח החצר ושוב אין שום חיוב על שום אחד מכל בה"ב אע"פ שלא שמעו הברכה ולא ראו ההדלקה, ועדיפה מיניה אמר ר' זירא במסכת שבת (דף כג ע"א) כיון דנסיבנא אמינה השתא ודאי לא צריכנא, דקא מדליקי עלי בגו ביתאי, אמטו להכי סגי בקטן שהגיע לחנוך המדליק בפתח החצר, אבל בקריאת המגילה המוטל על כל או"א לקרות או לשמוע המגילה אין קטן אף שהגיע לחינוך מוציא את הרבים וחילוק זה מתקבל על הדעת.

האליה רבה (סימן תרפ"ט) מתרץ: על פי מה שמשמע בתוספות במסכת מגילה (דף ד ע"א ד"ה נשים) דמשמע שהקטן הגיע לחינוך אין חייב בקריאה רק בשמיעה כמו נשים, אי"כ לכך אינו מוציא, משא"כ בנר חנוכה.

עוד מתרץ האליה רבה (סימן תרפט): ע"פ מה שכתב בשלטי הגבורים דף קע"א על המרדכי במסכת שבת (סימן רס"ה) שכתבו התוספות אף על גב דמקרא מגילה לא פטרה אשה, שמא נר חנוכה קולא הוא כדאמרין בגמרא במסכת שבת (דף כ"ג ע"א) דמשתתף בפריטי, לפי זה אתיי שפיר גם הסתירה לגבי קטן.

האם יש ענין שלא לאכול בחצי שעה הראשונה שהנרות דולקות?

ויש על כך כמה טעמים במנהג זה: המגן אברהם (או"ח סימן תר"ע) כתב: לפי שהנס נעשה על ידם, שהאכילה יהודית את האויב שהיא הייתה בתו של

כתב מרן בשולחן ערוך (או"ח סימן תר"ע ס"ק א) נהגו הנשים שלא לעשות מלאכה בעוד שהנרות דולקות.

יש להקשות: לפי טעם זה נראה דאפילו לאכול אסור, וצ"ע שהרי מרן השולחן ערוך כתב ונהגות הנשים שלא לעשות מלאכה דמשמע דזוקא מלאכה אסור.

נראה לתרץ: דשאני מלאכה שאי אפשר לעשות בחשיכה אם כן ניכר כשעושה מלאכה בפני הנרות אז יש מראית העין שמשמש בזה לצורך המלאכה, מה שאין כן אכילה אפשר נמי בחושך, ואף על גב דאמרינן בגמרא במסכת יומא (דף עה ע"ב) דמי שאוכל בחשיכה אינו שבע, מכל מקום אפשר לאכול בחשיכה.

אכסנאי שמשנתך בפרוטה והנרות גרם לשריפה האם צריך להשתתף בהוצאות של הנזקים?

להשתתף עמו בשמן של נר חנוכה אם הזיק האם חייב להשתתף נמי בנזק? הדויה כמו שותף.

הנה בספר וישמע משה (עמוד קע"ט) מביא ששאל את הגרי"ש אלישיב זצ"ל שאלה זו, ופסק לו שחייב להשתתף בהוצאות משום שהוא נעשה שותף.

איך מותר לומר הנרות הללו אחר שהדליק הנר הראשון לפני שגמר להדליק כל הנרות הרי זה הפסק?

הקשה עליו בפרי מגדים (אורח חיים משבצות זהב סימן תרע"ו ס"ק ה) ממה שהביא מרן הבית יוסף (אורח חיים סימן תרע"ב) בשם הארורות חיים בהלכות חנוכה (אות י) מי שלא הדליק לביל שלישי אלא שתי נרות או לביל רביעי אלא שלשה זה היה מעשה בלונני"ל והחמירו שידליק מה שחסר להדליק ואין צריך לברך פעם אחרת כי הברכה שעשה בתחילה על חיוב כל הנרות עשאה, ע"כ, חזינן דהברכה קאי על כל הנרות אם כן איך מותר להפסיק ולומר הנרות הללו.

ומסיק הפרי מגדים: ואני העני לא ראיתי לנהוג כן, וח"ו אין אומר נגד מאורן של ישראל מהרש"ל ז"ל, ומכל מקום מי שנוהג ואומר אחר כך הנרות הללו לאחר שהדליק הכל, נמי שפיר דמי.

ובשו"ת מנחת יצחק (חלק ד' סימן קט"ו) העיר דבספר ראש יוסף לפרי מגדים על מסכת שבת (דף כ"ג) כתב ואם שח בין נר לנר, ראוי לברך שנית וקשה אמאי, הא העיקר הוא הנר הראשון, ומביא שבספרו פרי מגדים (סימן תרע"א) כתב, שהעיקר הראשון, ומשמע דלא יברך.

ובספר הון עשיר לרבינו בעל משנת חסידים על מסכת בבא קמא (פ"ו מ"ו) כתב דכל הנרות שמדליק בשאר הימים הוויין כולו כאחד מצות חנוכה ואכולהו מכוין בתיבת 'נר' דקאמר בברכתו.

ובספר משנה שכיר על חנוכה כתב דוודאי לדברי ההון עשיר לא טוב להתחיל ולומר 'הנרות הללו' עד סיום הדלקת כל הנרות כולן, כיון דכולן כאחד הוויין המצווה, ותיבת 'נר' קאי אכולהו, איך יפסיק בין הברכה להדלקתן.

האם נרות חנוכה יש בהם קדושה?

השפת אמת (עניני חנוכה שנת תרל"ט ד"ה הנרות) מתרץ: שלישית יש כח להמשיך ולהחיל הקדושה, ישראל ממשיכים קדושה לפני המצווה ולאחר המצווה.

האמרי אמת (חנוכה) מתרץ: ע"פ מה דאיתא בגמרא במסכת שבת (דף ק"ל ע"א) תניא ר"ש בן אלעזר אומר כל מצוה שמסרו ישראל עצמן עליהם למיתה בשעת גזירת המלכות וכ"ו עדיין היא מוחזקת בידם, בשעת גזירת המלכות צריך למסור נפש אפילו לשנויי ערקתא דמסאנא כמבואר בגמרא במסכת סנהדרין (דף ע"ב ע"ב) וכשאישראל מוסר נפשו להשי"ת נעשה אפילו ממנהג גם כן תורה, וכן בזמן יונים מסרו נפשם כדאיתא במדרש רבה (ויקרא ל"ב א) מה לך יוצא להיסקל על שמלתי את בני וכ"ו ולכן הנרות הללו קודש הם, זה לימוד לכל אדם שכפי מה שעושה מצוה בכל לבבו עם מסירות נפש יש לזה קיום לתמיד.

עוד נראה לתרץ על פי מה שכתב האשל אברהם (לרה"ג מבוטשאטש או"ח סימן תרע"ו) שאין כוונתם לייסד בזה בחינת הקדש גמור על הנרות, ואין זה רק בחינת יחוד לשם מצוה דתקנת חז"ל ואין בזה בשום בחינת הקדש דברי תורה ולא שום קדושה קבועה ודנים בספיקם להקל כי כל דמקדש אדעתה דרבנן מקדש.

יוחנן כהן גדול והייתה גזירה שכל ארוסה תבעל לטפסר תחלה והאכילה לראש הצוררים גבינה לשכרותו וחתכה את ראשו וברחו כולם.

הבית יוסף (או"ח סימן תרע"ע) כתב: כדי להכיר שאסור להשתמש לאורה.

והקשה החתם סופר (שו"ת אורח חיים סימן קנ"ה): לפי טעם זה מדוע רק הנשים נהגות שלא לעשות מלאכה הרי טעם זה נוהג גם באנשים.

ובפרי מגדים כתב דלפי טעם זה: אין לחלק בין אנשים לנשים וגם לאנשים אסור לעשות מלאכה, וכן כתב המשנה ברורה שיש אומרים שגם אנשים אסור לעשות מלאכה והכוונה לפי הטעם הזה.

כתב מרן בשולחן ערוך (חושן משפט סימן תי"ח) אם הניח החנווני נר מבחוץ, הוא חייב לשלם אף דמי הפשתן לבעל הגמל, ואפילו הוא נר חנוכה, שהיה לו ליישב ולשמור שלא יזיק.

יש לחקור לפי מה שקיי"ל בדברי השולחן ערוך (או"ח סימן תרע"ז ס"א) שאכסנאי שאין מדליקים עליו בביתו, צריך לתת פרוטה לבעל הבית

בית המדרש "בית" - יוסף
לענין רבי יוסף ב"ר יצחק ז"ל ויצפן רחוב קרית יערים 32 גבעת זאב

פסק הרמ"א: יכול אדם להתנות עם חכרו שהוא יעסוק בחוכה והוא ימלא לו פרנסה ויחלוק עמו השכר
בוא ונעשה את העסק הבטוח והמשתלם ביותר!
כאשר אתה מחזיק אברך בכולל בבית המדרש אתה נהיה שותף מלא בכל זכויות לימוד התורה שלו ותוכל לקבל הסכם "יששכר וזבולון" כתוב וחתום התקף מבחינה הלכתית.
לפרטים נוספים הרב יוסף ויצמן: 052-8144488

לתרומות:
בנק מרכנתיל דסקונט: 17 סניף: 621 חשבון: 89099
או באפליקצית בית בטלפון: 052-8144488
ניתן לתרום מכספי מעשר לכתחילה!

כתב מרן השולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה (סימן תרע"ו סעיף ד) אחר שהדליק אומר הנרות הללו אנו מדליקים על התשועות ועל הניסים ועל הנפלאות וכ"ו.

יש לחקור מתי אומרים הנרות הללו האם אחר שהדליק כל לילה את כל הנרות או דילמא אמרינן רק לאחר שהדליק את הנר הראשון?

הנה בשו"ת מהרש"ל (סימן פ"ה) ומובא בט"ז ובמגן אברהם (או"ח סימן תרע"ו) כתב ומיד אחר גמר הדלקת הנר הראשון שהוא עיקר, יאמר הנרות הללו ויגמור ההדלקות בעוד שאומר הנרות.

נאמר במסכת סופרים (פרק כ' הלכה ב): הנרות הללו קודש הם, ואין לנו רשות להשתמש בהם, אלא לראותם בלבד, כדי להודות לשמן על נסיד ועל נפלאותיה ועל ישועותיה.

יש להקשות: הרי איתא בגמרא במסכת שבת (דף כב ע"א) וכי נר חנוכה קדושה יש בה, חזינן להדיה שאין קדושה בנרות חנוכה ואיך אנו אומרים שהם קודש, כך הקשו בשדי חמד (אסיפת דינים מערכת חנוכה אות ט), וכן בשפת אמת על מסכת שבת (דף כ"ב ע"א), בד"ה הי"נ שלא יהיו בזויות עליו, וכן בשפת אמת חנוכה (שנת תרל"ט ד"ה הנרות), וכן באמרי אמת (ליקוטים), וכן בבני שלמה וכן בשו"ת מנחת שלמה (תניינא סימן נ"ח).

השפת אמת על מסכת שבת (דף כ"ב ע"א) מתרץ: פליגי בהם אמוראי לרב יש בהם קדושה והמסכת סופרים גם בשיטה הזאת קיימת, אבל לפי הגמרא שלנו במסכת שבת שמקשה וכי נר חנוכה קדושה יש בה, אליבא דשמואל דסבירא ליה שאין קדושה בנר חנוכה.

ובשו"ת מנחת שלמה (תניינא סימן נ"ח) מתרץ: מה שאומרים בזמן ההדלקה הנרות הללו קודש הם, כוונת הדברים שעשאוהו כהקדש דומיה דמנורה שבמקדש זכר לנס, ולכן אין לנו רשות להשתמש בהם.

מדוע אין מדליקים נר חנוכה בחוץ מפני הסכנה הרי בשעת השמד צריכים למסור את הנפש אף על מצוה דרבנן?

הדברי יציב בספר אוצרות דברי יציב על מסכת שבת (דף כ"א ע"ב) תירץ מדוע היה הווה אמינה שצריכים להיהרג על נר חנוכה: על פי מה שכתב הפרי חדש (או"ח סימן תר"ע ס"ק א) לתרץ קושיית הבית יוסף על מה שאנו מדליקים נר חנוכה ביום הראשון, והרי היה בנפח שמן כדי להדליק ממנו יום אחד, ומתוך שאנו עושים כן זכר לנס של ניצחון המלחמה שהיה ביום הראשון שאז היה עיקר הניצחון שנחו מאויביהם, ולכאורה תמוה מה שבחרו חז"ל לעשות זכר לנס של נצחו המלחמה בהדלקת נרות אשר אין בה שום רמז לניצחון המלחמה, והנראה בביאור דבריו, על פי מה דאיתא בגמרא במסכת ברכות (דף כ ע"א) אמר ליה רב פפא לאביי: מאי שנת ראשונים דאתרחיש להו ניסא, ומאי שנת און דלא מתרחיש לן ניסא וכו' אמר ליה קמאי הוון קא מסרי נפשייהו על קדושת השם, און לא מסרינן נפשה אקדושת השם, מבואר מזה דדווקא עיי' מסירת נפש זוכים להנהגה ניסית, ולפי זה היה נראה לומר דלא זכו ישראל לנס של מצויאת הפח ושילוק לח' ימים אלא על ידי גודל מסירת נפש שהיו לחשמונאים שקינאו קנאת ה' צבאות ויצאו להילחם ביונים למרות שהיו מעטים נגד הרבים וחלשים נגד גיבורים, ויש מחלוקת הראשונים האם על שאר מצוות מותר למסור את הנפש או לא. וכתב מרן הבית יוסף (יו"ד סימן קנ"ז) בשם הנימוקי יוסף שאם הוא אדם גדול וחסיד וירא שמים רשאים לקדש את השם ולמסור את הנפש אפילו על מצוה קלה, ולפי זה שפיר יש לנס לנס ניצחון המלחמה בהדלקת המנורה, כיון שכל נס של הדלקת המנורה לא בא להם אלא בזכות יציאתם למלחמה, ולפי זה מבואר היטב, כי היות שעיקר הנס בא להם על ידי מסירות נפש, ובהגיע ימי החנוכה בוער בלב כל איש מישראל הכח של מסירות נפש ההיא, סלקה דעתך אמינה שגם בשעת הסכנה ימסור את הנפש להדליק נר חנוכה בחוץ, לזה קמ"ל דבשעת הסכנה מניחה על שלחנו ואין צריך למסור את הנפש, ומכל מקום סיים ודיו להורות שלענין קיום המצווה די בזה, אבל אם הוא רוצה מותר לו למסור את נפשו ולהדליק בחוץ, ובא לרבות שאפילו איש פשוט שאינו מוחזק בחסידות יש לו היתר בדבר, דשאני נר חנוכה שלא בא לדינו אלא בכח ובזכות של מסירות נפש.

במוצאי שבת חנוכה מה צריך לעשות קודם הבדלה או הדלקת נר חנוכה?

שתי קודם לאינו תדיר, וילף לה מקרא דכתיב אשר לעולת התמיד, וזה ברור דכל מידי שהרי אין לנו שום הוכחה ברורה מן התלמוד לדחות התדיר משום איזה טעם, אמרינן ליה לאו כלום עבדת, דמנא לך לסתור הכלל ובה אין לך טעם לדחות התדיר.

והקשו על כך בשו"ת בנין ציון החדשות (סימן קנ"ו) ובשו"ת מהרש"ם (חלק ב' סימן ע"ו) והרי כאן לא שייך כלל מעלת תדיר, דהרי כתבו התוספות בגמרא במסכת יומא (דף ל"ג ע"א ד"ה אפי"ה מכשיר עדיף) דלא אמרינן תדיר קודם רק היכא דתרווייהו שווים דומיה דתמידין ומוספין, אבל היכא דחד חיה עבודת מתנה וחד עבודת סילוק לא אמרינן תדיר קודם, אם כן ה"י נר חנוכה דמי לעבודת מתנה, והבדלה לעבודת סילוק.

ובשו"ת מהרש"ם (חלק ב' סימן ע"ו) תירץ: רק היכא דהתדיר הוי עבודת מתנה, ושאינו תדיר הוי עבודת סילוק, בזה לא שייך כלל דתדיר קודם, משום דהרי קודם כל צריכים לעשות עבודת הסילוק לסלק העבודה הקודמת, ורק אחר כך לעשות עבודת המתנה, אבל כאן הוי להיפוך דהבדלה הוי עבודת סילוק, לכך צריך לעשות הסילוק מקודם דהיינו ההבדלה, רק דהיה מקום לומר דאפוקי שבתא עדיף לכן הוכיח הט"ז דמעלת תדיר עדיף.

בשו"ת בנין ציון (סימן קנ"ו) מתרץ: דלא מסתבר לומר דבשביל שבאה להבדיל בין שבת לחול, תדמה לעבודת סילוק, הלא בדבר המבדיל לא שייך לא סוף ולא התחלה, ומה גם דכבר נסתלק שבת על ידי הבדלה שבתפלה, דאם לא כן פשיטא שאין להדליק בלא הבדלה ולכן אין לגרוע מצות הבדלה משאר מצוה. ובמאור ושמש סוף פרשת מקץ כתב וז"ל הנה יש פלוגתא בפוסקים במוצאי שבת, אם להדליק תחלה נר חנוכה ואחר כך להבדיל, או להיפך,

ולענין הלכה: פסק במשנה ברורה (סימן תרפ"א ס"ק ג') שבבית הכנסת אין לשנות המנהג שנהגו בישראל להדליק מקודם ורק אחר כך להבדיל, ובבית דעביד כמר עביד ודעביד כמר עביד. ובמנהגי החתנים מביא שמרן החתנים היה נוהג כדעת מרן השולחן ערוך שהיה מדליק נרות חנוכה ורק אחר כך מבדיל.

איתא בגמרא במסכת שבת (דף כ"א ע"ב) תנו רבנן נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ וכו' ובשעת הסכנה מניחה על שלחנו, ודיו.

יש להקשות: מה החידוש שבשעת הסכנה אין צריך להדליק, הרי בכל התורה כולה פיקוח נפש דוחה את כל התורה.

הנה בחידושי הריטב"א שם כתב בשעת הסכנה מניחה על שלחנו, פירוש לא סוף דבר סכנת נפשות, דאם כן פשיטא דעל מצות עשה לא ייהרג וכדאיתא לקמן במכילתא גבי תפילין (דף מ"ט ע"א) עיין שם וכדכתבנא במסכת סנהדרין, אלא אפילו סכנת צער או איבה כמו בצרפת, ולכן מפרש רש"י כאן דהיינו מפני הפרסיים שלא היו מניחים להדליק נר בשום בית ביום ידוע של אידם וכדאמרינן התם בגמרא במסכת גיטין (דף י"ז ע"א) אתא חברא שקל שרגא, ולפיכך היה אומר מורי הרב ז"ל שכשנושב רוח שאי אפשר להדליקה בחוץ מדליקה בפנים בביתו.

ובמאירי שם כתב בשעת הסכנה ר"ל שמד שאין מניחים את ישראל לעסוק במצות מניחה על שלחנו ודיו.

והקשה הב"ח (סימן תרע"א ס"ח) הרי קימ"ל בגמרא במסכת סנהדרין (דף ע"ד ע"ב) שבשעת השמד ייהרג ואל יעבור אפילו על ערקתא דמסאנא וא"כ איך הרשו חז"ל לשנות את הדין ולהדליק על שלחנו מפני סכנת של גזירת שמד, ומתוך: דשאני התם בחנוכה שלא נעקרה כל המצווה רק שינוי מקום בלבד, על זה לא צריכים להיהרג.

והביא ראייה: מהא דאמרינן בגמרא במסכת כתובות (דף ג' ע"ב) בתקנת נישואין ליום הרביעי דאפילו בשעת התקנה, משנין רק מיום ליום, אבל אין עוקרים התקנה לגמרי, ולא אמרינן ייהרג ואל יעבור שלא לשנות דין ומנהג השמד, אלא ע"כ כיוון שאין עקירת התקנה מכל וכל אלא שינוי ביום, לא אמרינן בזה דיהרג ואל יעבור.

יש לחקור חנוכה מוצאי שבת האם מדליקים נר חנוכה קודם הבדלה או דילמא לאחר הבדלה?

הנה בתרומת הדשן (סימן ק"ה) כתב: דהדלקת נר חנוכה קודם הבדלה, והוא על פי מה דאמרינן בגמרא במסכת פסחים (דף ק"ה ע"ב) אפוקי יומא מאחרין כי היכי דלא ליהוי עלן כטונא, ולכן אף כאן יש לדחות ולאחר את ההבדלה שעל הכוס, עד לאחר הדלקת נרות חנוכה.

ובחידושי המאירי בגמרא במסכת שבת (דף כ"ג ע"ב) כתב: במוצאי שבת נחלקו בה קצת מפרשים מתי להדליק, ומנהגו להדליק קודם הבדלה, ונסעדים בה בהבדלה שבתפלה, שמאחר שנתאחרה ההדלקה כ"כ, מקדימים אותה כמה שנוכל.

אבל הראב"ד בספר תמים דעים (סימן קע"ד) כתב וז"ל: ראיתי מי שמברך על הדלקת נר חנוכה קודם שיבדיל, ואני אומר שטעות הוא בידו, שאין שום עסק בעולם קודם להבדלה.

המהר"ל (בהלכות חנוכה) כתב הטעם שמבדיל בתחילה: שמאחר שפעמים אדם שוכח להבדיל בתפילה, ואז צריך להבדיל על הכוס קודם שידליק נר חנוכה, לכן לעולם מקדים הבדלה, שלא מצינו שפעמים יעשה כך ופעמים כך.

וכתב מרן להלכה בשולחן ערוך (או"ח סימן תרפ"א ס"ק ב): קימ"ל מדליקים נר חנוכה בבית הכנסת קודם ההבדלה, וברמ"א (שם) הוסיף וכו"ש בביתו שמדליק ואחר כך מבדיל, שהרי כבר הבדיל בבית הכנסת. ובטעם הדבר: כתב במשנה ברורה (שם) דאף דמצוות הבדלה תדירה, מכל מקום כל מה דנוכל לאחר לצאת מן השבת עדיף טפי, וגם בהדלקה יש פרסומי ניסא, לכן עדיף להקדים את נר חנוכה.

ובאשל אברהם (מהדורה תנינא סימן תרפ"א) כתב: עוד סברה שטוב להדליק נר חנוכה קודם הבדלה, כי יש בזה צד מעליותיה, שלא ישתה מכוס של הבדלה לפני נר חנוכה, דהרי אסור לאכול קודם הדלקת נר חנוכה ועיין בשו"ת שיח יצחק (סימן שני"ז) מה שהקשה על כך.

אבל הט"ז (או"ח סימן תרפ"א) כתב דיש להקדים במוצאי שבת הבדלה לנר חנוכה. וטעם הדבר: דהרי קימ"ל בגמרא במסכת זבחים (דף פ"ט ע"א)

לאחר מספר שנים של הדפסת והפצת עלון זה בארץ ובחו"ל, עאזר והוצאת העלון כרוכה בהוצאות כספיות גדולות, לצערנו הרב אנו נאלצים לצמצם מאוד את כמות הדפסת והפצת העלונים מעוניין לזכות את הרבים? אתה יכול בשמחה להדפיס עלון זה ולהפיצו באזור מגורך. ניתן לעזור בהוצאת והפצת העלון ולהקדיש עלונים לזיכוי הרבים לבריאות אושר נחת זש"ק ולע"נ קרובים וידידים. המעוניין להיות שותף בהוצאת העלון ולזכות את הרבים יוכל לפנות לטלפון: 052-814448 ניתן ולהיות שותף בזיכוי הרבים ולתרום בבית בטלפון: 052-814448